

راهپیمایی ۲۲ بهمن امسال با ویژگی متفاوتی نسبت به سال های اخیر برگزار شد؛ نه صرفاً از حیث جمعیت، بلکه از منظر ترکیب اجتماعی و پیام سیاسی آن. آنچه در خیابان های تهران، مشهد و صداها شهر دیگر دیده شد، صرفاً تکرار یک مناسک سالانه نبود، بلکه نشانه ای از فعال شدن لایه ای جدید از جامعه در یک بزرگداشت تاریخی بود.

۱- نقطه انتخاب؛ امنیت و تمامیت ایران

تحلیل رفتار اجتماعی در چنین رویدادهایی، بدون توجه به بستر تهدیدهای خارجی و فضای امنیتی منطقه ناقص است. بخشی از جامعه که در سال های گذشته فاصله ای انتقادی با ساختار رسمی داشته، در شرایطی که موضوع «حفظ ایران» در برابر فشارهای خارجی برجسته می شود، تصمیم متفاوتی می گیرد. وقتی احساس شود پای تمامیت سرزمینی، امنیت ملی یا اقتدار کشور در میان است، اولویت بندی ها تغییر می کند. ۲۲ بهمن امسال بیش از هر چیز، صحنه یک انتخاب بود؛ انتخاب میان اختلافات داخلی و وحدت در برابر تهدید بیرونی. این همان نقطه ای است که مشارکت را از حالت هویتی به حالت راهبردی تبدیل می کند. برای فهم این تفاوت، باید به یک نکته توجه کرد؛ همیشه بخشی از مشارکت ها «هویتی» است، یعنی افراد به دلیل تعلق سیاسی، اعتقادی یا تاریخی مشخص در آن حضور پیدا می کنند. اما امسال نشانه هایی از نوع دیگری از مشارکت هم دیده شد؛ مشارکتی که از سر یک ارزیابی شکل گرفته بود. به بیان ساده تر، برخی افراد نه به این دلیل که در همه چیز هم نظرند، بلکه به این دلیل که احساس کردند شرایط کشور حساس است، تصمیم گرفتند در صحنه باشند.

۲- شکاف روایت ها؛ خیابان در برابر رسانه

یکی از نکات قابل توجه فاصله میان روایت برخی رسانه های خارجی و معاند و فضایی مجازی و آنچه در میدان رخ داد، بود. درحالی که برخی از این تحلیل ها بر تضعیف سرمایه اجتماعی تأکید داشتند، تصاویر زنده شبکه های دنیائیز ناگزیر از نمایش گستردگی حضور بودند. این نشان می دهد مسئله امروز ایران بیش از هر زمان دیگری «جنگ روایت ها» است. واقعیت میدانی هرچند پیچیده و چندلایه نمی تواند صرفاً در قالب یک روایت تک بعدی توضیح داده شود.

ادامه در صفحه ۷

مختصات ایران پساگودتا؛ چه باید کرد؟

نظر به ها، تحلیل ها و فرضیه ها در آزمون های اجتماعی و کنش های میدانی، محک می خورند. اثبات یاز می شوند و دوباره از نو صورت بندی می شوند. آنچه در دی ماه ۱۴۰۴ رخ داد، اعتراض بود؟ اغتشاش بود یا کودتا؟ خشمی که بروز کرد مقدس بود یا یک احساس دست کاری شده؟ این پرسش ها نه به مثابه مطالعه کتابخانه ای، بلکه به عنوان توصیفی که از دلش قرار است تجویزی برای یرون شد از آن در آید اهمیت دارد. حالا با کاهش التهابات دی ماه ۱۴۰۴ حداقل در کف خیابان، احتمالاً دقیق تر می شود درباره ابعاد آن سخن گفت. درخصوص وقایع اخیر می شود در ۳ سطح بحث کرد؛ نخست ترسیم یک کلان تصویر از آنچه رخ داده است، دوم بحث درباره زمینه اجتماعی و ارتباطی رخداد اخیر و سوم سخن گفتن از پرسش مهم چه باید کرد.

بخش نخست: سه نوع خشم اعتراض یا جنگ خیابانی؟

به عنوان نخستین رسانه در روز ۴ دی ماه از تعبیری برای توصیف ماجرا استفاده کردیم که هر چه جلوتر می آیم نشانه های بیشتری برای اثبات آن هویدای می شود، وقایع دی ماه روز سیزدهم جنگ ۱۲ روزه بود، با همان اهدافی که در خرداد امسال برای ایران ترسیم شده بود؛ یعنی تغییر نظام سیاسی در ایران و حل بحران امنیتی رژیم صهیونیستی برای مدتی طولانی یا شاید همیشه، با این تفاوت که در بهار ۱۴۰۴ اسرائیل و آمریکای خواستند ابتدایک عملیات نظامی انجام بدهند و پس از متزلزل شدن پایه های قدرت سخت کشور با یک شورش اجتماعی و جنگ شهری برنامه ریزی شده کار را تمام کنند؛ اما این بار به دنبال اجرای معکوس این پروژه بودند و ابتدا از خیابان شروع کردند، شاید گفته شود چنین صورت بندی ای برای سفید شویی وضع داخل و عوامل درون حکمرانی است؛ به مخاطباتی که چنین قضایاتی می کنند توصیه می کنم تانهای متن همراه باشند و زود قضاوت نکنند؛ اما اجمالاً باید گفت طراحی دشمن طبعاً بدون ملاحظه وضعیت داخلی ماصورت نمی گیرد. از ۳ زاویه می توان آنچه را در خیابان اتفاق افتاده است، دسته بندی کرد؛ از زاویه اول همه آنچه تحت عنوان ناآرامی دیده شد یک پروژه امنیتی طراحی شده بوده که فارغ از کیفیت حکمرانی ما اتفاق افتاد. از زاویه دوم، همه آنچه رخ داد فرایندی طبیعی از اعتراض و فوران خشم در جامعه بوده و زاویه سوم نگاهی است که می گوید شاهد یک پروژه امنیتی روی گسل های متعدد ایجاد شده از ضعف های حکمرانی کشور بوده ایم.

ادامه در صفحه ۷

دروء فراوان بر مردم

۶

فرهنگستان

شماره ۲۸ ۴۶۲۸
۲۵ بهمن ۱۴۰۴
۸ صفحه
۱۴ فوریه ۲۰۲۶
FARHIKHTEGANONLINE
FARHIKHTEGANDAILY.COM

یادداشت تحلیلی «فرهنگستان»؛ دی ماه ۱۴۰۴ را چطور قاب بندی کنیم؟

جریان صهیونیسم چطور مفصل بندی می شود؟

چه فرصت ها و تهدیدهایی پیش روی ماست؟

مختصات ایران پساگودتا؛ چه باید کرد؟

۷۹۲

۲۲ بهمن ۱۴۰۴، نماد جامعه متکثر ایران بود که مهم ترین پشتیبان

نیروهای مسلح و دیپلمات ها در تقابل با دشمن است

ایرانی که نمی شناختند

دوئل لاریجانی - نتانیا هو در ۴۸ ساعت

گزارش «فرهنگستان» از ۳ دیدار مهم در مسقط، دوحه و واشنگتن ۸

درس پزشکيان به خالي بندها

ايستادن
رئيس جمهور در
برابر رادیکال های
اصلاح طلب چه
پیامی دارد؟ ۸

معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی
دانشگاه آزاد در گفت وگو با «فرهنگستان»:

دانشگاه را به سمت اثربخشی اجتماعی هدایت می کنیم

۴

گزارش تحلیلی «فرهنگستان» از جشنواره فجر چهل و چهارم
و شکست جریان ایران ستیز از سینمای ایران

بی مخسیم باخت فجر برد

۵